

prin felurite metecne și prin volnicia respinsă de la votu.

S'a mai amintitu în această fôia, că din partea numitei societăți de drumuri de feru, prin conivintă, s'au d'ora chiaru prin indemnulu și conlucrarea autorității politice s'au înscrisu în listele alegătorilor vr'o 900 de lucratori, dieși (dileri), cari nu numai că n'au neci o avere, dar n'au neci incolatulu în patriă. Acăsta fora de lege s'a facutu la anul 1865 în favôrea domnului Fauru, candidatului partitei guvernamentale de atunci; acum ea servi a instraină unu cercu din acestu comitatu romanu. Cei ce au contribuitu la acăsta, traga-si s'ema cu consciintă lor, ăra viitorimea v'eda cum va scapă de acăsta p'etă!

Destulu că romanii cei buni din acestu cercu iucercara t'ote, cate se poteau în pripa pentru a scapă acestu cercu romanu din manile unui neromanu. Dupa multe și seriôse consultatiuni, vedindu noi că toti barbati de a caror'a candidare se vorbiă, din diferite cause se retragu, cu optu dile nainte de alegere ne învoiram a candidă pre dsa d. Zenone de Mocioni, tinerulu membru alu ilustrei familie de acestu nume, și — pana a-i av' inoie, începuram a informă poporulu prin domni preți și invetiatori ai nostri. Poporulu pretotindenea primu cu entusiasmu acăsta candidatiune. Dar candidatului contrariloru, d. secretariu de statu Grenzenstein ăra de multu publicatu și romanii subordinați domnilor s'au supusi stapaniloru neromani erau ingagiati deplinu pentru dsa. Cătra acăsta influintă și presiunea oficiôsa se urcă pana la unu gradu ne mai pomenitu. Unu jude de cercu menă poporulu pre diu'a de alegere la lucru publicu; în altu cercu în unele comune se arestara cei ce strigau „se traiăsca Mocioni;“ preste totu poporulu cu felu de felu de medilôce și vorbe se sfatuă și si amenintă, ca — *se-si caute de lucru si se nu m'erga* la alegere. Neci incercările de infricari și altufelu de coruptiuni nu lipsiau, măcar că acestea nu multu folosira.

Dintre romanii nostri s'au distinsu prin informari în partea candidatului contrariloru nostri, cunoscutulu d. Atanasiu Cimponeriu, secretariulu ministerialu, carele si mai de multu a scriu rudeniloru sale, ca se lucre pentru dlu Grenzenstein că acăsta li va fi mare patronu; a mai tramisu și proclamatiuni seu „Programu“ pentru densulu, în urma apoi a venit și în persôna pre la n'umur; — dar spunendu adeverulu, dsa p'ote se fie facutu merite mari pentru sine, stricare mare n'ouă nu ni-a facutu, căci afara de unele rudenie ale sale, nime altulu n'a ascultatu de densulu. Asemenea nu credemu se ni fie stricatu multu domni Bordanesci, tatalu și preutul, și fiulu, comisariulu de securitate, cari si ei au figuratu între cei de frunte contrari de natiunalitatea n'ostă.

Cu t'ote acestea n'am potutu reces — simplu din acea causa, căci alegătorii nostri, venindu ei abiă de la 8 ore de s'era la votu, preste n'opte, siliti de f'ome și sete se îndepartasera multi cari în cotro, ăra la capetulu votisarei dupa comune infatisandu-se și cerendu-si dreptulu dupa §. 33 alu articulu V din 1847/8, cu volnicia fusera respinsi, și asiă se încheiă votisarea adi de demanția, și se proclamă dlu Grenzenstein de alesu cu preste 1200 voturi, contra vr'o 600 ale n'ostre, macar că votantii nostri în numeru ca la 800 înca nu votasera și ca la alte 800 se aflau pe drumu venindu se voteze. T'ote protestele și rogarile din partea conducătoriloru poporului fura desconsiderate, și poporulu desgustatu și sup'ratu de atata nedreptate și volnicia, se turburase în celu mai mare gradu, catu numai la molcomirea și rogarea onoru barbati conducători se linise și plecă cătra casa, facendu mai antaiu pasiurile de lipsa pentru unu protestu solenu contra aceste alegeri fora de lege. — Spre liniscirea și îndreptarea poporului a contribuitu f'orte multu presintă Magnificenției sale dlui deputatu natiunalu V. Babesiu, carele esindu de demanția și cu de s'era între poporu, cu cuvinte dulci și blande l'a invetiatu pace, rabdare și rondu bunu și a fostu ascultatu totu de un'a cu unu felu de pietate ce romanulu scie s'arete celui ce lupta pentru caus'a natiunii, și a fostu portatu totu în brațiele stimei poporului. Acestu barbatu e și remane fiulu celu bunu, ingerulu pazitoriu alu poporului; numele lui e sciatu și iubit de la micu pana la mare; dar cu dorere trebeu s'o spunemu, că la contrarii nostri elu e (ca multi alti f'ii buni ai natiunii) obiștulu urei celei mai scar-

nave. Acăsta impregiurare fiindu bine conosciuta în partile n'ostre, ne pomeniram că vre-o douăzeci din cei de frunte barbati alegatori din vecinulu cercu Sasca, mai vertosu din Iladia — desu de demanția venira în orasiulu nostru și încungiurara ca o garda padit'oria pre ablegatulu lor Babesiu.

Inteligintă n'ostă natiunală din acestu cercu, în fruntea ei domni Dri Hatieganu și Popoviciu, asemenea preutimea n'ostă și invetiatorii s'au portatu în genere cu totu zelulu și totu cumpetulu. Dar ce ajunge o portare catu de brava și solidaria contra apucătoriloru silnicel — Protestulu nostru, dupa esperiintiele ce le facuram din partea dietei unguresci, abiă ni va folos, macaru că e unu lucru neaudit, a încheiă votarea pre candu sute de alegatori stau fatia și ceru case li se însemne votulu!

Căderea acestui cercu romanu e antaiulu c'eftu natiunalu eclatantu a n'ouei sisteme și a noului spiritu ce s'a intrudusu cu noulu nostru domnu supremu comite în acestu comitatu romanesc. — Voiu reveni și alta data la descrierea dilei de astadi.

Aradu, 6 iuniu 1867.

(Decursulu alegerii de ablegatu dietulu în cerculu Pecica.) Dupa abdicarea dlui M. Romanu de candidatur'a sa, t'ota lumea romana ăra în dreptu se creă cumca romanii fara diferintă de pareri vor conlucă pentru reesirea candidatului romanu Nicolae Philimon; înse dorere portarea onoru corifei numiti romani nemic' ori-ce sperantia de felulu acăsta. Anume: acesti domni nu numai că au influintiatu asupra votisanziloru romani din veri trei comune ca se se abstina de la votisare, va se dica: se nu se infatisiedie la loculu alegerii; ci unii s'au sentitu indemnati se m'erga la comitele supremu și se dica, cumca densii napaditi de sentiulu multiamirei pentru brilantă reesire a romaniloru la restaurarea municipiului: promitu, sunt invoiti și vor conlucă pentru reesirea unui magiaru de ablegatu alu cerculu Pecica. Firescu că dupa promisiunea acestor dd. judele cer. din Pecica provocandu-se la comitele supremu, s'a aflatu indemnatu se pretinda de la notarii și judii comunali, cari n'au fostu și nici vor fi deacordu cu promisiunea domnilor susnumiti, se conlucă pentru reesirea candidatului magiaru; ma se vorbesce, că ar fi fostu v'orba și despre suspinderea acelor'a, cari ar cuteză se lucre încontr'a-i. Dara ca din partea romanescă anca se se face conformu dorintiei magiariloru, unu preutu se duse la M. și propovedu se nu se duca la votare la Pecica; căci d'ora vor merge, vor veni de acolo morti s'eu cu capetele sparte. Cam astu-feliu a potutu se m'erga tr'eb'a si prin alte comune, de ăra-ce seimu insine că unii votisanti nainte d'a merge la loculu alegerii, venira și întrebarea de cel'a laltu preutu, că ăra intr'adeveru bate-i-vor acolo? — ăca încurajarea, ce au primitu bietii votanti romani. Dupa aceste imbarbataru nedemne de ămenii, ce se numescu nationalisti, romanii nostri din acele comune si-facura lucruri urginti, cari au trebuitu se-i scuseze de la votisare. Estu-modu romanii veniau cu încetulu si putieni, înse în diu'a alegerii votantii romani, computandu-se aci și cei din locu, bravii pecicani, formau o maioritate eclatante fatia cu alegătorii magiari și nemti prin urmare candidatulu romaniloru reesiă, d'ora alegerea ar fi decursu fara d'a se strică pacea și ordinea. D. Lazaru Ionescu presiedintele comisiunei pentru conducerea alegerii afă cu cale d'a tien' ordinea cu 2—3 persecutori, ăra cortulu în care comisiunea resiediu, lu lasă se se umple de ămeni și nevotanti, desu la alegerea din 1865, candu a fostu presiedinte totu d. Ionescu, n'a lasatu pre nime în cortu și partidole le-a despartitu pre un'a de alt'aprin unu cordonu militarescu. —

Romanii din partea loru candidara pre d. Nicolae Philimonu, magiarii pre Ormós Sándor nou alesulu protojude din Chisineu. D. Lazaru Ionescu chiamă ămenii la votare cu v'oce nalta, cetindu numele fie carui votantu dupa comun'a de carea se tienea. Votarea decurse în pace pana la 4 ore dupa mediadi, avendu pana atunci Philimon 439, ăra Ormós 377 de voturi. E de însemnatu, cumca dintre magiarii din Pecica magiara, pe care comuna vine mai în urma ordulu votarii: abiă mai erau 40 de insi, cari n'au fostu votatu anca; ăra dintre romanii, cari n'au fostu de fatia candu li s'a cetitu numele, fiindu că erau asiedati prin case d'inainte arsitiei s'orelui, și cari romani n'au fostu vo-

tatu anca, au fostu 345 de insi. Din cifrele aceste se p'ote ved'ă, cumca maioritatea romaniloru ăra chiara ca lumin'a s'orelui; înse a trebuitu se se întemple ceva, ce se impedece reesirea romaniloru: batai'a. Vom spune pe scurtu, cum s'a întemplat. Pe la 4 ore dupa mediadi d. Ionescu, fiindu întrebatu de capitanulu comandante a militiei asemnate pentru mantinerea ordinei, că mai este de lipsa se stee militi'a înarmata cu sieile pe cai? a respunsu, că nu este de lipsa, se p'ote disolve.

Dupa acăsta votarea din partea magiariloru se continuă; înse fiindu că din partea magiariloru se aflara mai multi, cari se siliau cate de două trei ori se voteze, fiindu că pre multi aveau curagiulu se vina se voteze sub nume falsu, membrii de incredere a partitei romane se veduira constrinsi a protestă contra procedurii acesteia și provocara pe presiedinte se golésca cortulu. Presiedintele dede demandatiune se ăsa toti din cortu. La acăsta magiarii facura larma, dar mai alesu unu advocatu magiaru A. N. se întrepuse cu atata caldura a vindică magiariloru dreptulu d'a votă cate de două ori și sub nume falsu, în catu chiaru presiedintele Lazaru Ionescu, a esitu din flegma și i-a demandatu cu rig'ore se ăsa afara din cortu. Acum advocatulu porni se ăsa din cortu, dicendu magiariloru „utánam magyarok!“ Dara pop'a reformatu din Kispereg nu s'a indestulitu cu provocarea advocatului, densulu ca popa a voitu se fie conducatoriu poporului seu, și sant'a sa misiune si-o încep' cu cuvintele urmatorie: „Rajta magyarok! Egy életünk, egy halálunk!“ Acăsta a folositu, atletii magiari, cari d'intr'o data fura provediuti cu bate, cu fere, cu petri de codru și cu patrioticulu focosiu, d'edera navala a supra romaniloru, cari n'aveau nemic'a în mana și ranira d'entre romani pre 2 de m'orte, pre 11 greu și pre 10 usioru. Spre norocire, militi'a nu se disolvase anca și asiă dens'a apar' și opr' pre magiari de la eroismu. D'ora militi'a s'ar fi disolvatu indata dupa ce presiedintele a disu, că nu mai este lipsa de ea, s'eu d'ora batai'a s'ar fi începutu mai tardiu, ar fi fostu unu omoru grozavu, d'ora proni'a cerésca n'a voitu se p'era atati romani. Militi'a apoi formă unu cordonu între ambele partide și ordinea fu restituita. Facendu-se acăsta, d. presiedinte, care precum se vede nu apretiu e motiunea sufletésca produsă de indignatiune, voi se continue votarea; înse neinfatisandu-se neci-unu romanu în cortulu de votatu, alegerea s'a suspinsu. —

Ca on. publicu se v'eda, cum se portara dirigătorii constituționali fatia cu batai'a, însemnămu urmatoriele, cari t'ote se potu documenta. Unu comisariu de securitate luă batele, ce romani le-au fostu luat de la magiari, și le aruncă ărași între magiari; ma unu ranitu dice, cumca pre densulu insu-si comisariulu de securitate l'a ranitu Judele cercualu F.M. dupa dis'a a loru doi ămeni, înca impartia bate între magiari imbarbatandu-se dee în romani.

Astu-feliu propoveduirea parintelui atinsa mai sus, se implini.

Acăsta este rezultatulu alegerii ablegatului din Pecica! T'ote intrigele, t'ote incriminările fratiloru magiari si a romaniloru amintiti fura zadarnice: romanii acusera la alegere intr'unu numeru frumosu și desperatoriu pentru magiari, cari în urma se veduira constrinsi a recurge la bataia.

Romanii în protestulu loru ceru, ca loculu alegerii se nu fie mai multu Pecica magiara; dar nu credemu că-si voru dobandi cererea. —

Amaretiunea, cu carea magiarii și unii romani se opunu alegerii lui Philimon, se p'ote splică din acea, că Philimon e capulu partitei, carea n'a voitu se cerésca grati'a magiariloru fatia cu restaurarea municipiului, ci carea basata pe dreptatea causei sale a voitu se pretinda ceea, ce-i compete natiunei romane din acestu comitatu. În momentul în care d'ora Philimon va fi alesu, neindestulirea romaniloru cu ordulu lucruriloru de aici va capetă o santiune eclatanta. —

Suntemu f'orte multiamiti de portarea solida si exemplara a braviloru romani votanti. Desclinitu romanii din Pecica romana, cari înca la 1848. s'au luptatu pentru candidatulu romanu, sunt demni de admiratiunea lumei. Portarea tuturoru romaniloru votanti face on'ore natiunei romane.

Ca unu ce curiosu vi scriemu cumca „Alföld“ pune vin'a bataii pe romani, dar f'orte întieptiesce nu spune, cine e ranitu; căci

facandu acăsta ar reman' de mintiuna și de rusine.

Ceca ce dorimu noi este, ca romanii se fie constanti, se nu se inspaimente pentru batai'a întemplata; căci la a două alegere, ce va fi în 27. iuniu, sperămu că presiedintele va grigi mai bine de ordine și de pace. Constantia, fratiloru romani! veniti cu totii la alegere; căci alegendu pre candidatulu nostru vom dá de mintiuna pre aceia cari bucina în lumea largă că suntemu indestuliti! —

În fine mai adaugemu și acea, cumca cu privire la suspensiunea notariului din Pecica romana Nicolae Cristianu s'a adusu decisu de repunere sunt 4. septemane; d'ora comitele supremu a opritu spodarea decisului pana dupa alegerea din 3. iuniu, numai din acelu motivu că notariulu pomenitu, care se bucura de popularitate mare la pecicani, se nu p'ota influintia pre romani în favôrea candidaturii lui Philimon. Înse pecicani pe langa t'ote aceste sfortiari au fostu cu totii pentru Philimon.

Economia.

Temisiôra, 7 iuniu 1867.

(Reportulu de septemana a Loidului din Temisiôra.) — Intrandu o cercare mai buna a bucatelor, pentru esportare, și fiindu că folosirea bucatelor pentru consumu este mai mare, pretiurile încetara a scad'ă. Grăulu cresc'ă chiar în pretiu cu 5—10 cr. la metiu, și se vend'ă catuva cu 5.80—6 fl. de 87/89 și 88/89 fl. Grăulu nou pentru septembrie cam scadiu în pretiu pana la 3.60 de magia (Zollzentner) și numai partite mai mari ajunsera pana la 3.65 și 3.70 de magia. Rapitia n'ouă nu se capari p'ă multa, din causa că producătorii ceru pretiu naltu pentru dens'a.

Notămu:

Grăulu 87/88 fl. 5.60; 88/89 fl. 5.80—5.95 — Grău nou 89 1/2 fl. pentru septembrie cu 3.60—3.70 de metiu. Secar'a 78/80 fl. cu fl. 3.80 nominalu. — Cucurudiulu 80/82 fl. 2.70—2.80. — Ovesu 46/48 fl. 1.50, 10 %. Rapitia de banatu cu fl. 4.20—4.40 de metiu.

— *Demonstratiuni.* Consululu italianu în Triestu a serbatu în 3 l. c. în beseric'a Antonio d'acolo, aniversari'a constituției italiene. Esindu din beserica, fu primitu cu „se traiăsca“, nantea carutiei mergeau copiii strigandu, dupa carutia alta multime de ămeni. Ajungendu la cas'a consulului, pre care ăra stindardulu italianu, multimea erupse de nou în vivate pentru Italia, Victoru Emanuilu, Garibaldi. Consululu li multiam' de pre balconu. Polit'a austriaca li-a datu pace.

— „Gaz. Transilvaniei“ în unulu din nr.ii sei de pre urma numesce „Albin'a“ de „Vespe“ pentru că a produsu o scris'ore a baronului G. Vasilco cu referintia la adres'a studentiloru d'aici. Avemu se spunemu „Gaz. Tr.“ că si alta data vom procede cas'ă pana acum, vom dá locu tuturoru pareriloru, căci falsificarea opiniunei publice credemu de pecatu cas'ă insielarea ei. Promitemu deci că în asemene casu vom procede cas'ă pana acum, si d'ora cineva nu crede, p'ote cercă delocu, d. e. totu cu asemene procedura se se propuna o adresa de multiamita cătra d. Iacobu Muresianu redact. „Gazetei“ pentru bun'a (?) administrare a fondului Sineaianu.

— *Pentru serbatorile rusalielor rom. cat. fu tipografi'a închisa și nu poturam sc'ote una c'ola intr'ega. La acăsta diumetate înca cautaramu se întrebuintiamu și culegători straiini, nu-mai ca oo. cetitori se p'ota fi curundu insciintati despre decursulu încoronatiunei.*

Burs'a fu închisa din caus'a serbatoriloru, ăra aretarea oficiale de astadi esie tardiu dupa tiparirea foii.

Indreptare. Corectorulu a facutu o sminta în nr. tr. pag. I. c'ol. 2. adeca numele dlui senatoru imperiale în cas'a de sus nu e Georgiu, ci Alexandru br. Vasilco.

Respunsu. Dlu I. Popoviciu la Aradu: St. a abonatu pentru sine, ăra cei doi domni de cari pomenesc nu-i avemu între prenumeri; se li trimitemu foia?